

BŪVPROJEKTA APSTIPRINĀŠANA LATVIJĀ 1920.–1940. GADĀ

BUILDING PLAN APPROVAL PROCESS IN LATVIA IN 1920–1940

Zoja Bruģe, Mg. iur.

Latvijas Universitātes Juridiskās fakultātes doktorante

Summary

The article considers the legal aspects of construction law in Latvia in 1920–1940, describing historical legal aspects of the building plan (construction project, building design) approval process. Requirement to approve the building plan was the main precondition for implementing the idea of construction. The article is the first study about legal aspects of the construction industry on the issue of the building plan approval process in Latvia in 1920–1940.

Atslēgvārdi: būvprojekta apstiprināšana, būvnoteikumi, būvniecības tiesības.

Keywords: building plan approval process, building regulations, construction law.

Ievads

Būvniecības ieceres īstenošanas tēma ir aktuāla visos laikos. Būvniecības aktivitāte attēlo valsts tautsaimniecības rādītājus, labklājības līmeni un arī raksturo socioloģiskus procesus. Līdz ar to būvniecības tiesisko regulējumu varētu raksturot kā balansu starp būvniecības ierosinātāja un sabiedrības interesēm. Pieņemot likumu, ar kuru valsts nosaka būvniecības uzraudzības kārtību, valstī tiek noteikts detalizācijas līmenis, kādā valsts vēlas regulēt ar būvniecību saistītus procesus. Ņemot vērā, ka būvniecības ieceres īstenošana ir saistīta ar vietu, kurā tā ir paredzēta, kļūst aktuāls jautājums, vai būvniecības kārtībai piešķirt vietējības raksturu un kā tas ietekmētu būvniecības kārtību. Ieskats par Latvijā 1920.–1940. gadā izveidoto būvniecības kārtību jautājumā par būvprojekta apstiprināšanu dod pamatu tālākai izpētei par Latvijas būvniecības tiesiskā regulējuma pazīmēm un to attīstību.

Raksta mērķis ir izpētīt Latvijā 1920.–1940. gadā izveidoto būvniecības uzraudzības kārtību jautājumā par būvniecības ieceres īstenošanu. Lai sasniegtu minēto mērķi, rakstā analizēti divi aspekti – prasības būvprojekta apstiprināšanai un lēmuma par būvprojekta apstiprināšanu apstrīdēšanas kārtība.

Prasības būvprojekta apstiprināšanai

Būvniecības tiesiskais regulējums Latvijā 1920.–1940. gadā par galveno būvniecības ieceres īstenošanas priekšnoteikumu noteica prasību apstiprināt būvprojektu (jēdziena plašākā izpratnē). Ar 1921. gada noteikumiem par būvniecības pārvaldīšanas kārtību (1.–2. pkt.) valstī izveidoja galveno būvniecības uzraudzības iestādi – Iekšlietu ministrijas Būvniecības pārvaldi (Būvvaldi).¹ Jautājumā par būvprojekta apstiprināšanu kompetence tika sadalīta starp Būvniecības pārvaldi, pašvaldībām un noteikumos noteiktām ministrijām (resoriem). Plānotās būves veids (izmantošanas nolūks) noteica piekritīgo būvniecības uzraudzības iestādi. Privāto būvju būvprojekta apstiprināšana primāri tika nodota pašvaldībām, savukārt būvprojekta apstiprināšana par valsts, sabiedriskām un nozīmīgām būvēm tika nodota Būvniecības pārvaldei. Ar 1922. gada noteikumiem par būvniecības un būvtehnikas lietu pārzināšanu (3., 9. pkt.) minētā kārtība tika saglabāta, vispārīgi nosakot Būvniecības pārvaldes kompetenci,² bet nenosakot būvniecības kārtību un ar to saistītus jautājumus. Ar 1927. gada likumu par būvniecības pārzināšanu (2. p.) ir saglabāta Būvniecības pārvaldes pastāvēšana un tās kompetence,³ vienlaikus vispārīgi nosakot arī būvniecības kārtību.

Attiecībā uz lēmuma pieņemšanu par būvprojekta apstiprināšanu norādāms, ka 1921. gada noteikumi par būvniecības pārvaldīšanas kārtību (8. pkt.) noteica pārbaudes apjomu – vai būvprojekts apmierina valsts prasības no arhitektoniska un būvmākslas viedokļa, ir bez trūkumiem un bez pārmērībām, savukārt 1927. gada likums par būvniecības pārzināšanu (16. p.) noteica uzdevumu pašvaldībai nodrošināt privāto būvju būvprojekta apstiprināšanu atbilstoši būvlikumiem, apbūves plānam un saistošiem būvnoteikumiem.

Lai noteiktu būvniecības kārtību, likumdevējs paredzēja deleģējumu iekšlietu ministram un pašvaldībai būvnoteikumu izdošanai.⁴ Ieskats par 1920.–1940. gadā pieņemtajiem normatīvajiem tiesību aktiem, ar kuriem tika regulēti jautājumi, kas saistīti ar būvniecību, norāda ka izvēlētais būvniecības uzraudzības modelis veidoja būvniecības kārtību, balstoties uz būves veidu. Piemēram, par valsts, sabiedriskām, rūpniecības ēkām, lauku saimniecības būvēm, privātām būvēm. Par privāto būvju būvprojekta apstiprināšanas kārtību izceļami pieci būtiskākie normatīvie tiesību akti.

1. Tādi, ar kuriem jautājumā par Būvniecības pārvaldes kompetenci netieši tika norādīts uz pašvaldības kompetenci privāto būvju būvprojekta apstiprināšanā. 1921. gada noteikumi par būvniecības pārvaldīšanas kārtību

¹ Pagaidu noteikumi par buhweezību un tas pahrwaldischanas kahrtību: projekts, Iekšlietu ministrs 07.06.1921. apstiprināja kā instrukciju. Valdības Wehstnesis, 1921, Nr. 131, 135. Pieejams: www.periodika.lv/ [aplūkots 29.06.2020.].

² Noteikumi par būvniecības un būvtehnikas lietu pārzināšanu: likums. Izdoti Ministru kabinetā 16.07.1919. likuma kārtībā: 12.01.1922. Valdības Vēstnesis, 1922, Nr. 12. (Likums par Ministru Kabineta tiesību izdot pagaidu rihkojumus: likums. Stājas spēkā: 16.07.1919. Valdības Wehstnesis, 1919, Nr. 1.) Pieejams: www.periodika.lv/ [aplūkots 29.06.2020.].

³ Likums par būvniecības pārzināšanu: likums. Pieņemts: 09.06.1927. Valdības Vēstnesis, 1927, Nr. 125. Pieejams: www.periodika.lv/ [aplūkots 29.06.2020.].

⁴ Noteikumi par būvniecības un būvtehnikas lietu pārzināšanu, 9.2., 9.8., 9.13. p.; Likums par būvniecības pārzināšanu, 2.1.–2.2. p., 2.7., 15. p. (līdz izm. 1935. g.), 18. p. (pēc izm. 1935. g.). Pārgrozījumi un papildinājumi Likumā par būvniecības pārzināšanu: likums. Pieņemts 22.05.1935. Valdības Vēstnesis, 1935, Nr. 71. Pieejams: www.periodika.lv/ [aplūkots 29.06.2020.].

- (2. "d", 51. pkt.), 1922. gada noteikumi par būvniecības un būvtehnikas lietu pārzināšanu (9.5. pkt.) un 1927. gada likums par būvniecības pārzināšanu (2.5. p. (līdz izm. 1935. g.), 15. p. (pēc izm. 1935. g.)) noteica Būvniecības pārvaldes pienākumu pārbaudīt un apstiprināt privāto būvju būvprojektus, kuru apstiprināšana nav pašvaldības kompetencē.
2. Tādi, kuri tieši noteica pašvaldības kompetenci izvērtēt privāto būvju būvprojektus. 1927. gada likums par būvniecības pārzināšanu (14. p.) noteica, ka privātas būvniecības pārzināšana piekrit pašvaldībām, savukārt atbilstoši 1927. gada likumam par apriņķu pašvaldību un 1929. gada noteikumiem par būvniecības pārzināšanu apriņķu pašvaldībās izskatīt un apstiprināt privāto būvju būvprojektus bieži apdzīvotās vietās ir apriņķu valdes kompetencē.⁵ Atbilstoši 1930. un 1939. gada Pilsētu pašvaldības likumam jautājumus par privāto ēku būvniecību (būvprojekta apstiprināšanu, atļaujas izdošanu jaunbūvēm vai pārbūvēm) izlēma pilsētu valde, ja vien nebija izveidota sevišķa komisija vai būvnodeļa.⁶
 3. 1936. gada Bieži apdzīvoto vietu būvnoteikumi. Tos piemēroja bieži apdzīvotās vietās, kur pašvaldības būvnoteikumi vēl nebija izsludināti.⁷ Minētie noteikumi akcentēja būvprojekta apstiprināšanas nozīmi. Noteica: pienākumu jaunbūves un pārbūves būvdarbiem iesniegt apstiprināšanai būvprojektu (2.–4. pkt.); būvprojekta noformēšanas prasības (4.–5. pkt.); viena gada termiņu būvdarbu uzsākšanai, t. i., būvprojekta apstiprināšanas derīguma termiņu (6.3. pkt.); un tiesības nepieciešamības gadījumā saskaņot izmaiņas apstiprinātajā būvprojektā (6.5. pkt.). Vienlaikus norādāms, ka 1936. gada noteikumi par būvprojekta iesniegšanu pilsētās un ciemos noteica kārtību, kādā būvdarbus varēja uzsākt pēc būvprojekta apstiprināšanas, un prasību būvdarbus veikt atbilstoši būvprojektam, kā arī pienākumu pieaicināt personu ar būvtiesībām.⁸ Papildus minētajam 1936. gada Bieži apdzīvotu vietu būvnoteikumi noteica arī prasības apbūvei, piemēram, būves augstumam, attālumiem starp ēkām, ugunsdrošībai, ēkas pamatiem un kāpnēm, apgaismojumam un vēdināšanai, priekšdārziem, neapbūvētiem pagalmiem, kā arī akām, atejām un žogam.
 4. 1940. gada noteikumi par privāto būvdarbu uzsākšanu. Tie ieviesa jaunu kārtību tikai tādiem būvdarbiem, kuru izmaksa pārsniedza 10 000 latu, nosakot pienākumu saņemt arī Būvniecības pārvaldes atļauju.⁹

⁵ Likums par apriņķu pašvaldību: likums, 11. "k" p. Pieņemts: 05.11.1927. Valdības Vēstnesis, 1927, Nr. 249; Noteikumi par būvniecības lietu pārzināšanu apriņķu pašvaldībās: Iekšlietu ministra noteikumi, 2.3. p. Publicēti: 19.11.1929. Valdības Vēstnesis, 1929, Nr. 262. Pieejams: www.periodika.lv/ [aplūkots 14.11.2020.].

⁶ Pilsētu pašvaldības likums: likums, 52.8. p. Pieņemts: 14.11.1930. Valdības Vēstnesis, 1930, Nr. 272; Pilsētu pašvaldības likums: likums, 17., 19.11. p. Pieņemts Ministru kabinetā: 21.06.1939. Valdības Vēstnesis, 1939, Nr. 148. Pieejams: www.periodika.lv/ [aplūkots 08.11.2020.].

⁷ Bieži apdzīvoto vietu būvnoteikumi: Iekšlietu ministra noteikumi, 1. p. Apstiprināti: 18.12.1935. Valdības Vēstnesis, 1936, Nr. 10, 12. Pieejams: www.periodika.lv/ [aplūkots 28.11.2020.].

⁸ Noteikumi par būvprojektu un statisko aprēķinu iesniegšanu, apstiprināšanu, darbu izpildīšanu un uzraudzības kārtību pilsētās un ciemos: Iekšlietu ministra noteikumi, 1., 5., 6. p. Izdoti: 02.07.1936. Valdības Vēstnesis, 1936, Nr. 150. Pieejams: www.periodika.lv/ [aplūkots 01.12.2020.].

⁹ Saistoši noteikumi par privātu būvdarbu uzsākšanu: Iekšlietu ministra noteikumi, 1. p. (pēc izm. 1940. g.), 2. p. Izdoti 05.02.1940. Valdības Vēstnesis, 1940, Nr. 30; Saistošo noteikumu pārgrozījums par privāto būvdarbu uzsākšanu: Iekšlietu ministra noteikums. Izdots: 02.03.1940. Valdības Vēstnesis, 1940, Nr. 56. Pieejams: www.periodika.lv/ [aplūkots 06.12.2020.].

5. Pašvaldības būvnoteikumi. 1922. gada noteikumi par būvniecības un būvtehnikas lietu pārzināšanu (9.8. pkt.) noteica deleģējumu pilsētas pašvaldībai izdot saistošus būvnoteikumus par pilsētas (miestu, apriņķu, bieži apdzīvotu vietu) apbūvi un privāto būvju būvniecības un uzraudzības kārtību, pirms tam saņemot Būvniecības pārvaldes apstiprinājumu. 1927. gada likums par būvniecības pārzināšanu (2.7. p., piezīme pie 10. p., 15. p. (līdz izm. 1935. g.), 18. p. (pēc izm. 1935. g.)) ne vien saglabāja minēto kārtību, bet arī noteica, ka pilsētās un bieži apdzīvotās vietās būvprojekti izstrādājami, ievērojot vietējos saistošos būvnoteikumus. Arī 1928. gada Pilsētu zemju likums,¹⁰ 1930. gada Pilsētu pašvaldības likums (37.1.–2. p.) un 1939. gada Pilsētu pašvaldības likums (42.1.–2. p.) noteica pašvaldību kompetenci izdot būvnoteikumus. Iepazīstoties ar 1920.–1940. gadā “Valdības Vēstnesī” publicētiem pašvaldību būvnoteikumiem (123 būvnoteikumi 90 pašvaldībās), tika konstatēts, ka visos pašvaldību būvnoteikumos ir uzskaitīti būvdarbu veidi, par kuriem bija jāiesniedz būvprojekts (būvplāns, rasējumi, skice) apstiprināšanai, un noteiktas prasības būvprojektu saturam un to noformēšanai.

Kā būvprojekta apstiprināšanas prakses piemēru var minēt Rīgas pilsētas Būvvaldes komisijas sēdes protokolus par 1931. gadu¹¹ – tika izskatīti vairāk nekā 300 būvprojekti, no tiem apstiprinātas 3/4 un noraidīta 1/4. Būvniecības ieceres varētu iedalīt trīs grupās – par dzīvojamās mājas izbūvi,¹² par nedzīvojamās būves izbūvi¹³ un par būves pārbūvi.¹⁴ Raksturojot minēto lēmumu pieņemšanu, norādāms, ka protokolā galvenokārt tika atrunātas komisijas veiktās pārrunas, nedetalizējot izvērtēšanas aspektus (nenorādot vērtēšanas kritērijus). Attiecībā uz būvniecības ierosinātajam labvēlīgā lēmuma pieņemšanu norādāms, ka ir konstatēta tāda prakse, ka būvprojekti tika apstiprināti ar nosacījumiem par saistošo būvnoteikumu ievērošanu (norādot nevis būvnoteikumu punktu, bet veicamo darbību). Savukārt attiecībā uz būvprojekta noraidīšanu – vairākumā gadījumos netika norādīts pamatojums (vien minētas veiktās komisijas pārrunas) vai arī norādīta vispārīgā atsauce uz saistošo būvnoteikumu neievērošanu (nenorādot konkrēto punktu). Papildus norādāms, ka aptuveni 10% gadījumu jautājums par būvprojekta apstiprināšanu netika izlemts pēc būtības, jo lietas izlemšana tika nodota pilsētas valdei.

Nemot vērā minēto, secināms, ka lēmumu par privāto būvju būvprojektu apstiprināšanu galvenokārt pieņēma pašvaldība. Šo lēmumu vērtēšanas pamatā bija uz konkrēto būvniecības ieceri attiecināmo būvnoteikumu (ieskaitot apbūves plāna) ievērošanas pārbaude.

¹⁰ Pilsētu zemju likums: likums, 3. p. Pieņemts: 22.03.1928. Valdības Vēstnesis, 1928, Nr. 67. Pieejams: www.periodika.lv/ [aplūkots 07.12.2020.].

¹¹ LVVA, 3255. f., 3. apr., 12. l.

¹² Turpat, piem.: apstiprināti – Nr. 5, 9, 25, 29, 34, noraidīti – Nr. 49, 127, 136, 141, 152.

¹³ Turpat, piem.: apstiprināti – Nr. 3, 16, 27, 28, 56, noraidīti – Nr. 42, 144, 159, 162, 198.

¹⁴ Turpat, piem.: apstiprināti – Nr. 4, 6, 7, 19, 24, noraidīti – Nr. 1, 10, 43, 59, 69.

Lēmuma par būvprojekta apstiprināšanu apstrīdēšana

Ieskats par būvniecības tiesisko regulējumu Latvijā 1920.–1940. gadā jautājumā par būvprojekta apstiprināšanu atklāj, ka uzmanība bija pievērsta arī šo lēmumu tiesiskuma nodrošināšanai.

Personas tiesības apstrīdēt un pārsūdzēt būvniecības uzraudzības iestādes pieņemto lēmumu par būvprojekta apstiprināšanu tika noteiktas vispārējā kārtībā. 1921. gada likums par administratīvajām tiesām noteica privātpersonu tiesības mēneša laikā no lēmuma pasludināšanas dienas iesniegt sūdzību par pašvaldības iestāžu vai ierēdņa, kā arī ministra vai valsts pārvaldes iestādes lēmumu, rīkojumu, rīcību un nolaidību, ja ar to pārkāpj likumu vai saistošo rīkojumu vai arī izvairās no darbības, vai arī par lietas vilcināšanu.¹⁵ Atbilstoši 1930. gada Pilsētu pašvaldības likumam (36., 59. p.) un 1939. gada Pilsētu pašvaldības likumam (26., 41. p.) sūdzības par pilsētas valdes lēmumu un rīkojumu nelikumību aizskartas (ieinteresētas) personas varēja iesniegt pilsētas domei 14 dienu laikā no lēmuma paziņošanas dienas.

Vienlaikus jautājums par lēmuma par būvprojekta apstiprināšanu apstrīdēšanu tika regulēts arī speciālajā kārtībā, nosakot vienoto kārtību apstrīdēšanas iesniegumu par pašvaldības pieņemto lēmumu par būvprojektu apstiprināšanu izskatīšanai. Atbilstoši 1921. gada noteikumiem par būvniecības pārvaldīšanas kārtību (47., 48.1. pkt.), 1922. gada noteikumiem par būvniecības un būvtehnikas lietu pārzināšanu (9.3., 9.6. pkt.) un 1927. gada likumam ar būvniecības pārzināšanu (2.3. p., 11. p. (pēc izm. 1935. g.)) Būvniecības pārvaldei tika noteikta virsuzraudzības funkcija – uzdots uzraudzīt, kā pašvaldība izpilda būvnoteikumus, un izlemt pārsūdzības par pašvaldības lēmumiem attiecībā uz privāto būvju būvprojektu apstiprināšanu. Arī iekšlietu ministra apstiprinātajos būvnoteikumos tika noteikts, ka sūdzības par pašvaldības (pagasta valdes, apriņķa valdes, apriņķa būvinspektoru) rīcību jautājumā par būvnoteikumu izpildi izskata Būvniecības pārvalde.¹⁶ Iepazīstoties ar 1920.–1940. gadā “Valdības Vēstnesī” publicētiem pašvaldību būvnoteikumiem, tika konstatēts, ka aptuveni 37% gadījumu arī pašvaldību būvnoteikumos ir atsevišķs punkts, ar kuru noteikts, ka pārsūdzības par valdes (pilsētas, apriņķa) lēmumiem privāto būvju būvprojektu apstiprināšanas lietā iesniedzamas Būvniecības pārvaldei. Iepazīstoties ar publicētiem (“Tieslietu Ministrijas Vēstnesis”, “Iekšlietu Ministrijas Vēstnesis”, “Valdības Vēstnesis”, kā arī Augstākās tiesas digitalizētā arhīva dokumentu kopums “Ieskats Latvijas Senāta dokumentos. 1919–1940”) Senāta kopsapulces lēmumiem un Senāta Administratīvā departamenta spriedumiem, tika konstatēts, ka nebija izskatīti strīdi par būvprojektu apstiprināšanu.

Ņemot vērā, ka, apstiprinot būvprojektu, pārbaudīja būvnoteikumus noteikto prasību izpildi, norādāms uz personām dotām tiesībām saņemt atļauju neievērot ministra vai pašvaldības būvnoteikumos noteikto prasību būvniecības ieceres īstenošanai. Ministra apstiprinātajos būvnoteikumos tika noteikts, ka var atkāpties

¹⁵ Likums par administratīvajām tiesām: likums, 3. “c”, 4., 10. p. Pieņemts Latvijas Satversmes Sapulces kopšēdē: 04.03.1921. Valdības Vēstnesis, 1921, Nr. 64. Pieejams: www.periodika.lv [aplūkots: 24.11.2020.].

¹⁶ Piem.: 1) Biezi apdzīvoto vietu būvnoteikumi, 31. p.; 2) Saistošie noteikumi lauku būvniecībā: Iekšlietu ministra noteikumi, 17. p. Pieņemti: 13.11.1933. Valdības Vēstnesis, 1933, Nr. 261. Pieejams: www.periodika.lv/ [aplūkots 01.12.2020.].

no saistošiem būvnoteikumiem, saņemot Būvniecības pārvaldes saskaņojumu.¹⁷ Iepazīstoties ar 1920.–1940. gadā “Valdības Vēstnesī” publicētiem pašvaldību būvnoteikumiem, tika konstatēts, ka aptuveni 56% gadījumu arī pašvaldības būvnoteikumos tika noteikts, ka atkāpes no pašvaldības būvnoteikumiem var saskaņot ar Būvniecības pārvaldi. Interesanti, ka vairāk nekā desmit gadu laikā būvnoteikumu piemērošanā netika aktualizēts jautājums par vērtēšanas kritērijiem minētā lēmuma pieņemšanā. Tiek pieļauts, ka galvenais vērtēšanas kritērijs šajā jautājumā varētu būt tieši lietderības apsvērumi – konkrētās būvniecības ieceres pamatojums un atkāpju nepieciešamība. Kā piemērs minēto tiesību izmantošanai ir 1930. gadā izskatītā lieta, kurā Senāta Administratīvo lietu departaments, izskatot sūdzību par šķūņa izbūvi, kas pamatota ar to, ka šķūņa īpašnieks neievēroja būvnoteikumos noteikto minimālo attālumu, konstatēja, ka šķūņa īpašnieks bija saņēmis iekšlietu ministra (Būvniecības pārvaldes) atļauju konkrētajā gadījumā būt ar atkāpēm no būvnoteikumiem, un tādēļ nolēma sūdzību atstāt bez ievēribas.¹⁸

Papildus norādāms arī uz dotām personas tiesībām pārsūdzēt arī pašvaldības būvnoteikumus. 1927. gada likums par apriņķu pašvaldību (11.³ p. (pēc izm. 1931. g.)), 1930. gada Pilsētu pašvaldības likums (40. p.) un 1939. gada Pilsētu pašvaldības likums (45. p.) noteica personas tiesības iesniegt tiesai sūdzību par izdoto saistošo noteikumu nelikumību bez termiņa ierobežojumiem. Kā piemēru minēto tiesību izmantošanai var minēt 1930. gadā izskatīto lietu, kurā Senāta Administratīvo lietu departaments, izskatot sūdzību par pašvaldības būvnoteikumiem, ar kuriem tika ierobežota konkrētas būves veida izbūve un izmantošana noteikumos norādītajās pilsētu ielās, konstatēja pašvaldības kompetenci izdot būvnoteikumus un tādēļ nolēma sūdzību atstāt bez ievēribas.¹⁹

Ņemot vērā minēto, secināms, ka tiesību un tiesisko interešu aizsardzību jautājumā par privāto būvju būvprojekta apstiprināšanu raksturo trīs aspektu kopums: centralizēta apstrīdēšanas kārtība, iespēja saskaņot atkāpes no būvnoteikumiem un tiesības pārsūdzēt būvnoteikumus.

Kopsavilkums

1. 1920.–1940. gadā izveidotais būvniecības tiesiskais regulējums noteica būvniecības kārtību un tehniskas prasības būvdarbu veikšanai, kā arī nosacījumus konkrētās būves veida būvniecībai. Kā galvenais būvniecības ieceres īstenošanas priekšnoteikums tika noteikta prasība apstiprināt būvprojektu. Pieņemot lēmumu par privāto būvju būvprojekta apstiprināšanu, būvniecības uzraudzības iestāde pārbaudīja būvnoteikumos noteikto prasību ievērošanu. Pozitīvi vērtējama prakse, ka būvniecības uzraudzības iestādei tika piešķirta kompetence centralizēti izlemt jautājumu par iespēju konkrētās būvniecības ieceres īstenošanā atkāpties no prasībām, kas noteiktas būvniecības tiesiskajā regulējumā.

¹⁷ Piem.: 1) Bieži apdzīvoto vietu būvnoteikumi, 33. p.; 2) Saistošie pagaidu noteikumi lauku būvniecībā, viensētu saimniecībām: Iekšlietu ministra noteikumi, 11. p. Izdoti: 28.07.1926. Valdības Vēstnesis, 1926, Nr. 168. Pieejams: www.periodika.lv/ [aplūkots 08.11.2020.].

¹⁸ Senāta lēmums 2 kaimiņu sūdzības lietā par pie robežām par tuvu uzceltā šķūņa pārcelšanu. Iekšlietu Ministrijas Vēstnesis, 1930, Nr. 410. Pieejams: www.periodika.lv [aplūkots: 19.12.2020.].

¹⁹ Latvijas Senāta spriedumi (1918–1940). 3. sēj. Senāta Administratīvā departamenta 1930. gada spriedumi. Rīgā: Valsts tipogrāfija, 1934, Nr. 19 (1232), 21. lpp.

2. 1920.–1940. gadā izveidotais būvniecības tiesiskais regulējums noteica valsts galvenās būvniecības uzraudzības iestādes kompetenci izskatīt apstrīdēšanas iesniegumus par pašvaldības pieņemtajiem lēmumiem par būvprojektu apstiprināšanu. Izpētot Senāta spriedumus par būvniecību, tika konstatēts, ka judikatūras faktiski nav un acīmredzot lielāka daļu sūdzību tika izskatīta pirmstiesas procesā. Tādēļ ir aktuāli pārņemt minēto praksi un noteikt valstī centralizēto apstrīdēšanas kārtību par pašvaldību pieņemtajiem lēmumiem būvniecības jomā.